

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

освітнього компонента

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ

підготовки

спеціальності

освітньо-професійної програми

другого (магістерського) рівня вищої освіти

035 «Філологія»

Мова і література (німецька). Переклад

Луцьк 2023

Силабус освітнього компонента «Лінгвістичний аналіз тексту» підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальності 035 «Філологія», освітньо-професійної програми «Мова і література (німецька). Переклад»

Розробник: Козак С. В., доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук, доцент

**Силабус освітнього компонента затверджено
на засіданні кафедри німецької філології
Протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.**

Завідувач кафедри:



Застровська С. О.

**Силабус освітнього компонента перезатверджено
на засіданні кафедри німецької філології
Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.**

Завідувач кафедри:



Застровська С. О.

**Силабус освітнього компонента оновлено і перезатверджено
на засіданні кафедри німецької філології
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.**

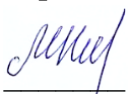
Завідувач кафедри:



доц. Зубач О. А.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:



(доц. Лисецька Н. Г.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 «Гуманітарні науки» 035 «Філологія» Мова і література (німецька). Переклад Магістр	нормативна
Кількість годин / кредитів: 60 / 2		Рік навчання: 2-й
		Семестр: 3-й
		Лекції: 6 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські): 10 год.
		Самостійна робота: 40 год.
		Консультації: 4 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		німецька

II. Інформація про викладача

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Науковий ступінь	Вчене звання	Посада	Контактна інформація
Козак Софія Веніамінівна	кандидат філологічних наук	доцент	доцент кафедри німецької філології	тел. +380 332 72 16 36 kosak@vnu.edu.ua

Дні занять згідно з розкладом

III. Опис

1. Анотація

Силабус освітнього компонента «Лінгвістичний аналіз тексту» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальності 035 «Філологія», освітньо-професійної програми «Мова і література (німецька). Переклад». Запропонований курс вивчається у третьому семестрі магістратури та входить до переліку нормативних освітніх компонентів.

Освітній компонент «Лінгвістичний аналіз тексту» спрямований на вивчення студентами лінгвістичних понять і термінів, пов'язаних із аналізом тексту, правил побудови зв'язного тексту і його змістових категорій, що виражаються за цими правилами, а також набуття вмінь аналізувати мовні явища в текстах різних функціональних стилів, що сприятиме кращому й точнішому розумінню змісту твору загалом та визначенню комунікативної спрямованості й розкриттю авторських інтенцій зокрема.

2. Пререквізити

Вивчення зазначеного курсу передбачає володіння знаннями, отриманими студентами за попередні роки навчання з таких освітніх компонентів, як «Основна іноземна мова (німецька)», «Лексикологія», «Стилістика», «Теоретична граматика», «Лінгвокраїнознавство», «Літературознавство», «Дискурсивний аналіз», «Лінгвістична прагматика».

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента «Лінгвістичний аналіз тексту» є набуття студентами вмінь та навичок здійснювати лінгвістичний аналіз тексту, що передбачає визначення його структурно-змістової єдності, характеристику наявних у тексті мовних одиниць різних рівнів та інтерпретацію використання мовних структур для декодування авторської прагматики.

Основними **завданнями** курсу є:

- огляд історії розвитку лінгвістичного аналізу тексту як однієї з мовознавчих дисциплін та аналіз його напрямків;
- визначення предмету, мети й завдань лінгвістичного аналізу тексту;
- ознайомлення з принципами, методами та прийомами, що застосовуються в лінгвістичному аналізі тексту;
- формування навичок аналізу мовних одиниць у текстах різних функціональних стилів;
- набуття студентами вмінь визначати загальну комунікативну спрямованість твору та на основі виконаного лінгвістичного аналізу декодувати авторські інтенції.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький, активний та інтерактивний, практика у спілкуванні; методи дистанційного навчання.

4. Результати навчання (компетентності)

Освітній компонент «Лінгвістичний аналіз тексту» спрямований на формування у студентів таких **загальних компетентностей**:

- ЗК 1.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 3.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5.** Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК 6.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 7.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 8.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 9.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 10.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 11.** Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- ЗК 12.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Практична мета цього освітнього компонента передбачає також оволодіння студентами **фахових компетентностей**:

- ФК 1.** Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
- ФК 2.** Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
- ФК 3.** Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
- ФК 4.** Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- ФК 5.** Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.
- ФК 6.** Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- ФК 7.** Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- ФК 8.** Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 9. Здатність забезпечувати лексичну, граматичну, синтаксичну і стилістичну еквівалентність та функціональну адекватність у процесі письмового та усного перекладу текстів різних жанрів та галузей.

ФК 10. Здатність проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

ПРН 18. Забезпечувати лексичну, граматичну, синтаксичну і стилістичну еквівалентність та функціональну адекватність у процесі письмового та усного перекладу текстів різних жанрів та галузей.

ПРН 19. Проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / бали

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / бали
МОДУЛЬ I. АНАЛІЗ ТЕКСТУ (ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА)						
Змістовий модуль 1. Текст як об'єкт дослідження. Основні поняття й терміни лінгвістичного аналізу тексту						
Thema 1. Text im kommunikativen Zusammenhang.	3	0,25	0,5	2	0,25	УВ / 5
Thema 2. Textsorten. Fiktionale und nichtfiktionale Texte.	3	0,25	0,5	2	0,25	УВ / 5
Thema 3. Textgattungen. Epik, Lyrik, Dramatik.	5	0,25	0,5	4	0,25	УВ / 5

Thema 4. Funktionen der Texte.	3	0,25	0,5	2	0,25	УВ / 5
Разом за 3М 1:	14	1	2	10	1	20 балів
Змістовий модуль 2. Граматичний аналіз тексту						
Thema 1. Syntax des Textes (einfache Sätze, Satzreihen, Satzgefüge, Satzperioden).	3,25	0,5	0,5	2	0,25	УВ / 5
Thema 2. Textkonstitutive Relationen im Text (Kohäsionsmittel).	3,25	0,5	0,5	2	0,25	УВ / 5
Thema 3. Semantische Relationen im Text (Kohärenzmittel).	3,25	0,5	0,5	2	0,25	УВ / 5
Thema 4. Textualitätskriterien (Akzeptabilität, Informativität, Intertextualität, Paratextualität).	5,25	0,5	0,5	4	0,25	УВ / 5
Разом за 3М 2:	15	2	2	10	1	20 балів
Змістовий модуль 3. Лексикологічний аналіз тексту						
Thema 1. Strukturelle und genetische Analyse (Stammwörter, Zusammensetzungen, Ableitungen, Kurzwörter, Wortverbindungen, stehende Wortverbindungen, Entlehnungen).	5	0,25	0,5	4	0,25	УВ / 5
Thema 2. Historische Analyse (Archaismen, Neologismen).	3	0,25	0,5	2	0,25	УВ / 5
Thema 3. Semantische Analyse (Synonyme, Antonyme, Homonyme, Wortfamilien).	3	0,25	0,5	2	0,25	УВ / 5
Thema 4. Soziale und territoriale Analyse (Dialektismen, Professionalismen, Jargonismen).	3	0,25	0,5	2	0,25	УВ / 5
Разом за 3М 3:	14	1	2	10	1	20 балів
Змістовий модуль 4. Стилiстичний аналіз тексту						
Thema 1. Darstellungsarten.	3,25	0,5	0,5	2	0,25	УВ / 5
Thema 2. Thematische Gliederung des Textes (Makrothema, Mikrothemen, Nebenthemen (z.B. Assoziationen)).	3,25	0,5	0,5	2	0,25	УВ / 5
Thema 3. Erzählperspektiven. Rededarstellungen.	3,25	0,5	0,5	2	0,25	УВ / 5
Thema 4. Stilmittel.	5,25	0,5	0,5	4	0,25	УВ / 5
Разом за 3М 4:	15	2	2	10	1	20 балів
Разом за МОДУЛЬ I:	58	6	8	40	4	80 балів
МОДУЛЬ II. САМОСТІЙНИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ (ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА)						
Selbstständige Analyse des Textes	2	-	2	-	-	ДС / 20
Разом за МОДУЛЬ II:	2	-	2	-	-	20 балів
ВСЬОГО за Модуль I і Модуль II:	60	6	10	40	4	100 БАЛІВ

*Форма контролю: УВ – усна відповідь, ДС – дискусія.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота студента включає оволодіння термінологічним інструментарієм дисципліни, опрацювання інформаційних джерел (відповідної літератури, конспектів лекцій, інтернет-ресурсів), аналіз теоретичних відомостей та підготовку до практичних занять.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки журналу ВНУ імені Лесі Українки.

Політика викладача щодо студентів. Відвідування занять є обов'язковим. Якщо студент не може бути присутнім на практичних заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним планом.

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес

зарахування регулюється Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки. Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю загалом (але не більше 5 кредитів за навчальний рік), так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачено цим силабусом.

При цьому студент у встановлені терміни подає заяву на ім'я декана та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету з урахуванням Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.

Політика щодо академічної мобільності. Невід'ємною частиною вивчення іноземної мови та становлення кваліфікованого випускника вважаємо академічну мобільність, яка регулюється відповідним Положенням про реалізацію права на академічну мобільність студентам ВНУ імені Лесі Українки.

Політика щодо академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації при написанні реферату з обраної теми;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. При вивченні освітнього компонента «Лінгвістичний аналіз тексту» студент повинен відвідувати лекційні та практичні заняття згідно з розкладом. Підготовка до практичних занять має бути вчасною.

У разі відсутності на лекційному занятті студент має представити конспект пропущеної ним теми. У разі відсутності на практичному занятті з поважної причини (хвороба, участь у конференції / конкурсах, академічна

мобільність) студент може здати тематичну заборгованість у дні консультацій викладача. У разі відсутності студента під час підсумкового контрольного тесту з поважної причини за студентом залишається право його написання у дні консультацій викладача.

Поточний контроль передбачає оцінювання знань студентів, яке здійснюється за накопичувальною 5-бальною системою під час їхніх усних відповідей на практичних заняттях. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати в процесі вивчення цього курсу, – це 100 балів: 80 балів за Модуль I і 20 балів за Модуль II. Модуль I (80 балів) – це теоретична частина, що передбачає опрацювання чотирьох змістових модулів, за кожен з яких студент може набрати макс. 20 балів, що становить собою суму балів за усні відповіді (5 балів за кожен з 4-х тем відповідного змістового модуля). Модуль II (20 балів) – це практична частина, що передбачає виконання і представлення студентом власного комплексного аналізу самостійно підбраного тексту.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль відбувається, якщо із загальних 100 балів, які нараховуються за Модуль I та Модуль II, студент отримав менше 60-ти балів. У цьому разі він зобов'язаний скласти залік згідно з розкладом у встановленому порядку. За бажання, залік можуть складати також ті студенти, які отримали більше 60-ти балів, але не задоволені набраною кількістю балів і хотіли б підвищити свій рейтинг.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	не зараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Демський М. Т., Краснова Л. В. Словник метамови інтерпретатора художнього тексту. Київ, 1994.
2. Іваненко С. М., Карпусь А. К. Лінгвостилістична інтерпретація тексту. Київ : КДЛУ, 1998. 175 с.
3. Іваницька М. Л. Практикум зі стилістики сучасної німецької мови. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2009. 125 с.
4. Ковалик І. І., Мацько Л. І., Плющ М. Я. Методика лінгвістичного аналізу тексту. Київ, 1984.
5. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Київ : Видавничий центр «Академія», 2006.
6. Левицький В. В. Лексикологія німецької мови: посібник. Вінниця : Нова книга, 2014. 392 с.
7. Радзієвська Т. В. Текст як засіб комунікації. Київ : НАН України, 1993. 191 с.
8. Ágel V. Grammatische Textanalyse. Textglieder, Satzglieder, Wortgruppenglieder. Berlin, Boston : De Gruyter. XVIII. 2017.
9. Helbig G., Buscha J. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Leipzig : VEB Verlag Enzyklopädie, 1980. 629 S.
10. Hinka B. L. Lexikologie der deutschen Sprache. Ternopil, 2005.
11. Jacobs J. Wozu Konstruktionen? *Linguistische Berichte*. 2008. № 213. S. 3–44.
12. Jacobs J. Walenzbildung oder Konstruktionsbildung? Eine Grundlage der Grammatiktheorie. *Zeitschrift für germanistische Linguistik*. 2009. № 37. S. 490–513.
13. Keller R. Sprachwandel. Von der unsichtbaren Hand in der Sprache. Tübingen : Franke, 1994.
14. Konstruktionsgrammatik des Deutschen. URL : [https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=dlWSDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR5&dq=Welke,+Klaus+\(2019\):+Konstruktionsgrammatik+des+Deutschen](https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=dlWSDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR5&dq=Welke,+Klaus+(2019):+Konstruktionsgrammatik+des+Deutschen)
15. Linguistische Textanalyse. URL : https://www.deutsch-am-arbeitsplatz.de/fileadmin/user_upload/PDF/Linguistische_Analyse.pdf
16. Oguy O. D. Lexikologie der deutschen Sprache. Winnyts'a : Nowa knyha, 2003.
17. Text als linguistischer Gegenstand. URL : http://www.ciando.com/img/books/extract/3823377698_lp.pdf
18. Welke K. Valenzgrammatik des Deutschen. Eine Einführung. Berlin, New York : De Gruyter. 2011.
19. Zur Integration von Syntax und Semantik bei der Beschreibung des Wortschatzes. URL : <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/zfgl.1983.11.1.39/html>